

Extra uitleg en Q&A

Bijlage bij lesbrief Pensioenworkshop Mañana

Wat is pensioen?

VO: Pensioen is simpel gezegd een soort salaris dat je uitgekeerd krijgt zodra je stopt met werken.

Tekst uit het filmpje

Wist je dat je nu waarschijnlijk al pensioen opbouwt? Een klein beetje, maar het is pensioen.

En wist je dat pensioen niet alléén voor je oude dag is?

Ook als je langdurig ziek bent, krijg je in sommige gevallen arbeidsongeschiktheidspensioen. En als je overlijdt, krijgen je partner en kinderen nabestaandenpensioen.

Pensioen is dus een soort salaris dat je uitgekeerd krijgt zodra je stopt met werken.

Extra uitleg

Je bouwt nu al pensioenrechten op. Iedereen ouder dan 17 jaar en die rechtmatig in Nederland verblijft, bouwt AOW-rechten op; oftewel een basispensioen. Hiermee heb je later recht op een AOW uitkering (1^e laag pensioenhuis).

De overheid zorgt ervoor er voor iedereen een minimaal inkomen is. Dus als je overlijdt zorgt het ervoor dat je partner en/of kinderen een kleine uitkering krijgen. Ditzelfde doet de overheid zodra je arbeidsongeschikt raakt.

De werkgever vindt het vaak belangrijk iets extra's te doen bovenop hetgeen de overheid al doet. Zij zorgen er dus voor dat bij overlijden de partner en/of kinderen een extra uitkering krijgen. Ditzelfde kunnen zij doen bij arbeidsongeschiktheid. Werkgevers zijn niet altijd verplicht hier iets voor te regelen.

In de film zoomen we in op het stukje "oude dag". De drie pijlers in de film gaan dus niet over het arbeidsongeschiktheidspensioen en het nabestaandenpensioen.

AOW (1^e laag Casa Mañana)

Tekst uit het filmpje

*De eerste laag, **de AOW** of het basispensioen, regelt de overheid.*

Dit pensioen wordt betaald van ons belastinggeld. Dus als je nu belasting betaalt zorg je eigenlijk een beetje voor onze oma's en opa's.

Iedereen die in Nederland woont krijgt dit pensioen op zijn oude dag. De leeftijd waarop je AOW krijgt was heel lang 65 jaar. Maar omdat we met z'n allen steeds ouder worden, en er steeds meer ouderen in Nederland wonen, werd dat te duur. Daarom verhoogt de pensioenleeftijd nu ieder jaar met een paar maanden. Zo zal de pensioenleeftijd in 2023 67 jaar zijn, en daarna nog hoger.

De hoogte van de AOW is voor iedereen gelijk, ongeveer 90% van het minimumloon. Dat is zo'n 1100 euro bruto per maand als je alleenstaand bent, of 1500 euro bruto per maand samen met je partner.

Dat lijkt misschien veel geld, maar het is net genoeg om zelfstandig van te leven.

Voor de meeste mensen is de AOW ongeveer 45% van hun totale pensioen. Zij bouwen op andere manieren extra pensioen op.

Extra uitleg

De overheid vindt het belangrijk dat iedereen een bepaald inkomen heeft. De overheid laat de werkenden betalen voor degene die gepensioneerd zijn. Doordat het aantal werkenden afneemt en het aantal gepensioneerden toeneemt, staat dit steeds meer onder druk. Dit kan resulteren in een lagere AOW uitkering of een hogere belasting voor de werkenden.

Toen de AOW begon was de levensverwachting ongeveer 75 jaar. Tegenwoordig is dit zelfs ruim 80 jaar. De pensioenleeftijd is tegenwoordig gekoppeld aan onze verwachte levensduur. Met andere woorden: zolang we steeds ouder blijven worden zal ook de pensioendatum steeds verder oplopen.

Wist je dat meisjes die vandaag geboren worden gemiddeld zelfs 100 kunnen worden?

Q&A

** waarom staat de AOW tegenwoordig regelmatig in het nieuws?*

De AOW staat onder druk omdat het aantal werkenden afneemt ten opzichte van het aantal gepensioneerden. Er zijn dus steeds minder werkenden die AOW belasting betalen terwijl er steeds meer mensen zijn die AOW uitkering ontvangen. Met andere woorden: er moet steeds meer geld worden opgehaald via de belastingen bij steeds minder mensen. Hierdoor kan het zijn dat de premie gaat stijgen (de werkenden gaan dus meer betalen), de uitkering gaat dalen (de gepensioneerden) krijgen minder geld of een combinatie van beide.

Werkgeverspensioen (2^e laag Casa Mañana)

Tekst uit het filmpje

De tweede laag is het **werkgeverspensioen**. Een deel van dit pensioen betaal je zelf, het wordt automatisch ingehouden op je maandelijkse salaris. Het grootste deel betaalt je werkgever. Deze maandelijkse bijdragen worden beheerd door pensioenfondsen en verzekeraars. Zij hebben eigenlijk één grote spaarpot, waar inmiddels zo'n 1000 miljard euro in zit. Ze keren het geld aan je uit als je stopt met werken.

Hoeveel werkgeverspensioen je ontvangt is afhankelijk van het aantal jaren dat je gewerkt hebt en de hoogte

van je salaris.

Voor de meeste Nederlanders is het werkgeverspensioen zo'n 40% van hun totale pensioen.

Maar in sommige gevallen betaalt je werkgever niet mee aan je werkgeverspensioen. Of je bent ondernemer of zelfstandige. Dan zul je zelf iets moeten regelen.

Extra uitleg

In Nederland verdienen de meeste mensen meer dan het netto minimum loon. Daardoor zouden velen een enorme terugval hebben als zij van hun echte loon op de pensioendatum alleen maar AOW zouden krijgen. Daarom is het mogelijk gemaakt om extra pensioen op te bouwen via je werk. Ook deze uitkering loopt tot aan het overlijden.

Een “goed” pensioen heb je als je zo'n 70% van je laatste inkomen ontvangt. Dat halen tegenwoordig nog maar weinig mensen. Met de 70% kun je bijna net zo blijven leven als je deed tijdens je werkzame periode.

Ondernemers en zelfstandigen hebben over het algemeen geen werkgeverspensioen. Als zij niets doen hebben zij zodra zij met pensioen gaan alleen inkomen uit de AOW. Tenzij ze dan bijvoorbeeld hun bedrijf kunnen verkopen voor heel veel geld. Maar dat kan lang niet altijd. Het is daarom belangrijk dat zij goed nadenken of zij zelf gaan sparen of het op een andere manier oplossen.

Q&A

** Is een werkgever verplicht om mij een pensioen te geven?*

Dit is de werkgever vaak niet verplicht. Veel werkgevers zien het echter wel als een morele verplichting en ook als belangrijke extra arbeidsvoorwaarde.

** Hoeveel is de bijdrage die ik zelf moet betalen?*

Dit hangt van je werkgever af. Bij sommige hoef je niets bij te dragen terwijl bij andere werkgevers een heel hoog bedrag ingehouden wordt op je salaris. Een eigen bijdrage van zo'n 25% van de te betalen premie door de werkgever wordt als normaal beschouwd.

****Deze vraag stellen, is een quiz vraag.***

Hoeveel dagen per week werk je voor je pensioen?

Dat is 1 a 2 dagen.

** waarom staat het werkgeverspensioen tegenwoordig regelmatig in het nieuws?*

De werkgeverspensioenen zijn in het nieuws omdat de overheid wil bezuinigen. Momenteel hebben werkgevers belastingvoordeel als zij een pensioen betalen voor hun werknemers. Over (een deel van) de pensioenpremie die betaalt wordt, wordt geen belasting betaald. Dit voordeel wil de overheid inperken..

Ook wil de overheid het salaris waarover pensioen opgebouwd mag worden inperken. Over het salaris boven € 100.000 zijn ook beperkingen opgelegd.

** in het nieuws horen we ook vaak over de dekkingsgraad. Wat is dat?*

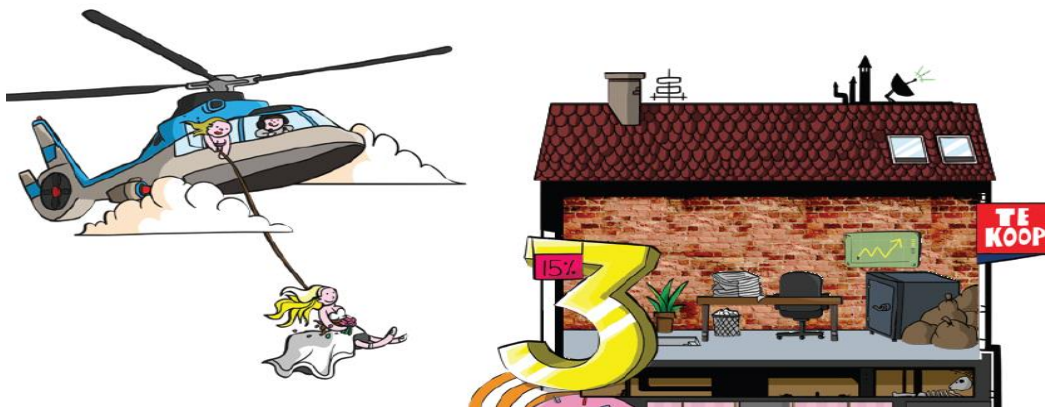
De dekkingsgraad is de belangrijkste indicator voor de financiële gezondheid van een pensioenfonds. Het geeft de verhouding weer tussen het pensioenvermogen aan de ene kant en de huidige en toekomstige pensioenuitkeringen aan de andere kant. Een dekkingsgraad van 100% betekent dat je er van uit kunt gaan dat een pensioenfonds voldoende geld heeft om de komende 40 jaar uitkeringen te kunnen doen.

** In het nieuws hoor je regelmatig praten over “afstempelen”? Wat is dat?*

Afstempelen is pensioentaal voor het verlagen of korten van pensioenuitkeringen en aanspraken op pensioen. Pensioenfonds kunnen hiertoe overgaan wanneer de inkomsten van het fonds niet meer voldoende zijn om in de toekomst aan alle verplichtingen te voldoen.

Aanvullend pensioen (3^e laag Casa Mañana)

VO: Een aanvullend pensioen vormt voor de meeste mensen zo'n 15 % procent

Tekst uit het filmpje

*De bovenste laag is een pensioen dat je zelf regelt, een **aanvullend pensioen**. Dat is natuurlijk niet verplicht maar wel verstandig. Er zijn allerlei mogelijkheden om zelf voor wat extra geld te zorgen voor als je stopt met werken. Zo kun je een verzekering afsluiten ter aanvulling op of vervanging van je werkgeverspensioen. Of je gaat sparen of beleggen. Of je verkoopt je huis. Of je bedrijf. Of je zoekt gewoon hele rijke schoonouders.*

Een aanvullend pensioen vormt voor de meeste mensen zo'n 15 % procent van het totale pensioen.

Extra uitleg

Aanvullend pensioen wordt steeds belangrijker. Doordat de AOW en het werkgeverspensioen onder druk staan en naar de toekomst toe waarschijnlijk minder gaan opbrengen word het belangrijk dat wij zelf actief iets gaan doen. Hoe je dat doet mag je natuurlijk zelf weten.

Hiervoor zijn de volgende manieren gebruikelijk:

Lijfrente => Bij deze verzekering zet je nu geld opzij. Hiervan krijg je een gedeelte terug van de belasting. Dit geld krijg je later in de vorm van een maandelijkse uitkering op je rekening gestort.

Banksparen => is ook een vorm van sparen waarbij je geld terug krijgt van de belasting. Je bouwt hiermee vermogen op dat voor het pensioen gebruikt kan worden.

Levensverzekering => Bij deze verzekering zet je nu geld opzij. Dit geld krijg je later in de vorm van een groot bedrag terug.

Deze vraag stellen, is een quiz vraag. Stel, je wilt € 1000,- extra pensioen per maand later. Hoeveel pensioenkapitaal heb je nodig? Welke berekening maak je dan?

€ 1.000,- per maand is € 12.000,- per jaar. Uitgaande een uitkeringsduur van 20 jaar. Dan heb je pensioenkapitaal nodig van € 240.000,-.

Sparen en/of beleggen => Je kunt ook gewoon op de normale manier sparen of beleggen om ervoor te zorgen dat je op je pensioendatum extra geld hebt.

Verkopen huis/eigen bedrijf => Het verkopen van je huis of je eigen bedrijf kan je veel geld opleveren. Dit geld kan je dan gebruiken voor je pensioeninkomen

Rijke schoonouders => Met rijke schoonouders of gewoon een rijke partner hoef je je natuurlijk helemaal nergens meer om druk te maken. Of je kunt proberen de "jackpot" proberen te winnen bij een loterij.

Q&A

* Hoe weet ik wat ik moet doen? Sparen, lijfrente, verkopen huis of iets heel anders???

Wat je het beste kan doen hangt helemaal af van je persoonlijke situatie. Heb je nu geld over dat je hier in kunt steken of wil je maandelijks iets inleggen? Wil je beleggen? Wat is je huis/bedrijf over X aantal jaar waard. Allemaal zaken waar je over na kunt denken. Het is in veel gevallen verstandig om hierover informatie in te winnen bij een deskundige zoals een financieel planner

* Waarom moet ik nu al beginnen met sparen/beleggen?

Hoe eerder je begint met sparen hoe vaker je rente krijgt over dat geld. Daarnaast krijg je ook weer rente over de rente die je hebt ontvangen.

Als je straks gaat werken (eind film)

Tekst uit het filmpje *Dus, voordat je tekent bij een werkgever, kijk even of je pensioen spaart.*

Extra uitleg

De extra informatie bestaat vooral uit het geven van tips. Denk aan de volgende tips:

- kijk of je pensioen opbouwt en ook hoeveel dat (ongeveer) op je pensioendatum is
- kijk hoeveel je zelf bijdraagt. En kijk hoeveel je werkgever bijdraagt
- wat is er geregeld voor je partner en/of kinderen?
- wat gebeurt er als je arbeidsongeschikt raakt?
- op www.mijnpensioenoverzicht.nl kun je zien wat je al hebt opgebouwd aan pensioen

Stelling

Je zou een stelling kunnen doen om interactie te krijgen.

Stel: Na afloop van je MBO begin je met werken. Je kunt kiezen uit 2 werkgevers die even leuk zijn. Het enige verschil is dat de ene je 1800 euro bruto per maand wil betalen en deze werkgever zegt je geen pensioen toe. Bij de andere werkgever krijg je 1600 euro bruto per maand maar deze werkgever betaalt ook nog eens 400 euro aan pensioenpremie voor jou. Wat kies je???

(let op, er zijn geen foute antwoorden. Als leerlingen maar bewust kiezen voor nu of voor later).

Casa Mañana Kennis Quiz, inloggen en Kahoot spelen

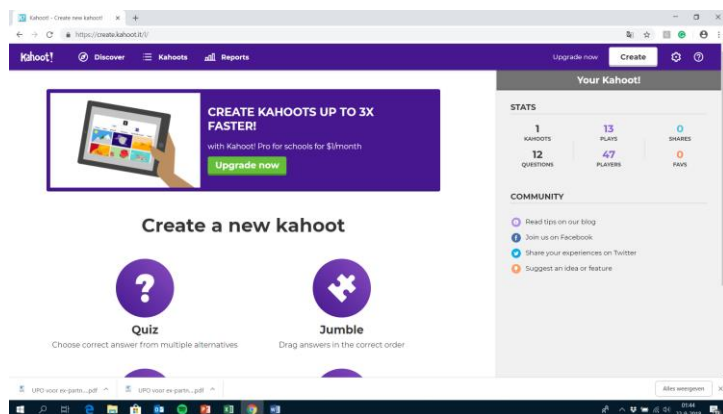
Extra uitleg

Als gastdocent log je in met: <https://create.kahoot.it//#>

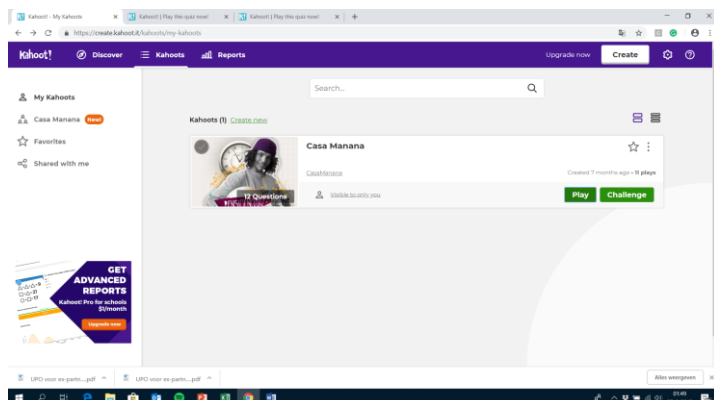
Login: CasaManana

Wachtwoord: @casaManana

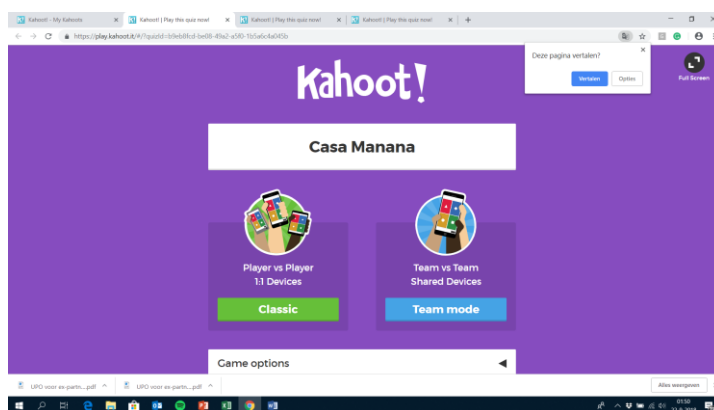
Instructie voor gastdocent:

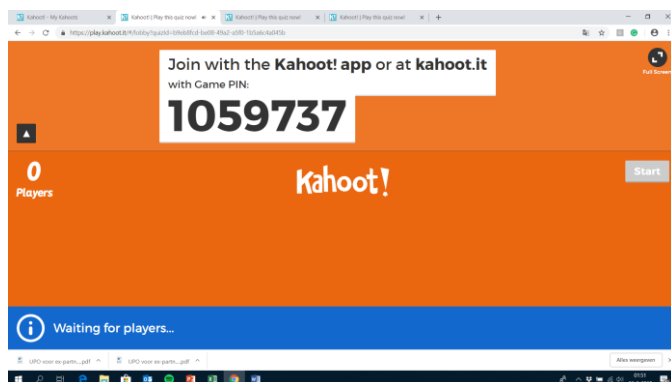
Klik boven in de balk Kahoots aan.

Je ziet dan Casa Mañana verschijnen en klik daarna op de groene button 'play'.

Vervolgens klik je op Classic.

Dan wachten op de Game Pin. Let op!: deze is iedere keer anders. Met deze pin kunnen de studenten inloggen.

Studenten: via 4G/wifi op eigen telefoon loggen in via www.kahoot.it wacht op de Game Pin die in beeld komt

De winnaar een certificaat geven en een reep chocolade (indien voorradig, meegestuurd bij lesmateriaal) Certificaat aanpassen en je eigen naam/organisatie, datum en de naam van de winnaar erin zetten.

